

CASESTUDIET i praksis

Ny bog af Knud Ramian bidrager til klarhed over, hvad en mere kvalitativ og erfaringsbaseret tilgang kan bruges til i praksis, og udfordrer i en kultur, der præges af managementtankegang.

En indrømmelse: Jeg har samarbejdet med Knud Ramian i mange år. Derfor er jeg forudindtaget, men samtidig godt ind i emnet og har forhåbentlig min kritiske sans i behold.

Før anmeldelsen af hans ny bog "Casestudiet i praksis" et par ord om casestudiet og den videnskabelig tradition bag. Jeg vil også kort skelne mellem erfarings- og evidensbaseret viden.

Casestudiet er studiet af det enkeltstående og konkrete tilfælde midt i en kompleks verden. Det kan skabe ny viden og give dybtgående indsigt i praksis. Samtidig kan det levere stærke argumenter i en debat og udvikle og præge et praksisfelt. Det kan i høj grad skabe omtanke. Casestudiet er et studie af tilfældet (casus) af en hændelse. Det er en empirisk undersøgelse af et udvalgt fænomen i sin naturlige sammenhæng. Det drejer sig som regel om både kvalitative og kvantitative datakilder og om bevisførelse. Undersøgelser, der kalder sig evalueringer, feltstudier eller bare kvalitative undersøgelser, er i en del tilfælde også casestudier.

Det er velegnet til dybtgående undersøgelser af komplekse, aktuelle, måske enkeltstående fænomener, som forskeren ikke kan kontrollere.

Casestudiet er ikke i stand til at generalisere til større populationer (validitet), men til den teori der ligger til grund for casestudiet. En af dens sær-

lige styrker er at kunne undersøge flere konkurrerende forklaringer i den samme undersøgelse.

Der er faktisk i bogen eksempler på, at et godt gennemført casestudie har været med til at både at styrke, svække eller forkaste en etableret teori. Knud Ramian nævner bl.a. den "kritiske case", hvor Trillingsgaard i sin praksis løb ind i to børn med en helt særpregt sprogudvikling. Studiet heraf gav anledning til at påstå, at når disse børn fandtes, kunne Piagets teori om sprogets udvikling ikke være rigtig.

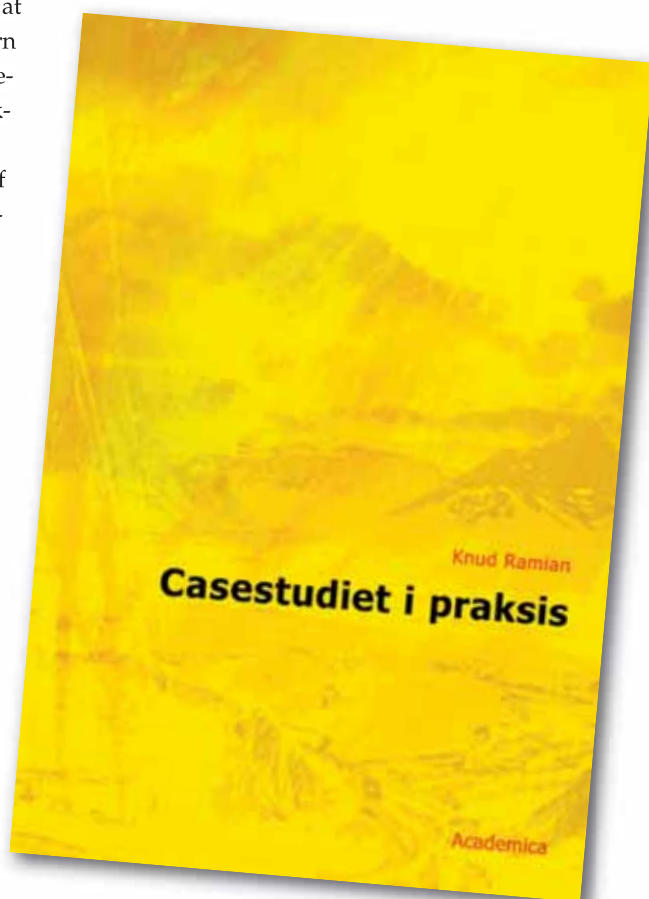
Freuds beskrivelser af psykoanalytiske behandlingsforløb er også klassiske eksempler på de enkelte cases betydning for udviklingen af store teorier, ligesom Piagets teorier om udvikling af sprog stammede fra studier af hans egne børn.

Evidens- og erfaringsbaseret viden

Den evidensbaserede forskning er meget i vælten. Den kræver rigtig mange studier og store

ressourcer. Det er en af grundene til, at den erfaringsbaserede viden er mere anvendelig og realistisk for de fleste praktikere, der arbejder med klienter – blandt andre psykologer. Casestudiet er en del af den erfaringsbaserede forskning.

Erfarings- eller praksisbaseret viden er den viden, som skabes af praksis, om praksis og for praksis. Forskning i dette område kal-

Bogdata

Knud Ramian: Casestudiet i praksis. Academica, 2007.
199 sider. 220 kr.

des praksisforskning. Der er stadig større interesse for praksisforskning over hele verden, inklusive Danmark.

Praksis indeholder både den synliggørende og den problemløsende viden. *Den synliggørende viden* indebærer troværdige og tilgængelige beskrivelser af, hvilke vilkår mennesker faktisk lever under, og hvilke problemer de slås med. Det er et grundlag for, hvad vi synes er ret og rimeligt. *Den problemløsende viden* bruges som et grundlag for en løsning af de problemer, man beslutter sig at gøre noget ved.

Casestudiet kan bidrage til begge dele og er samtidig velegnet til at stille sig i en selvkritisk og lærende position om det fænomen og de vilkår, der forskes i.

Om selve bogen

Bogen er et bidrag til at tydeliggøre, hvad en mere kvalitativt og erfaringsbaseret tilgang kan bruges til i praksis, og udfordrer i en kultur, der præges af managementtankegang, manualer og styringsredskaber og -kontrol på bl.a. det sociale og sundhedsmæssige felt.

For praktikere er bogen et fund. Den kan gøre det muligt for både privatpraktiserende og offentligt ansatte psykologer at forske i den praksis og de erfaringer, som er en del af deres hverdag. Fx på områder som psykoterapi, undervisning og formidling, psykologiske undersøgelser og udred-

ning og vejledning/supervision af enkeltindivider og/eller grupper.

Første del af bogen er en indledning om casestudiet og de overvejelser, man skal gøre sig, før man går i gang.

Anden del er bogens kerne. Det er en guide til planlægning af casestudier, hvor kapitlernes overskrifter er de spørgsmål, der skal besvares i en forskningsprotokol. Fx Hvordan planlægges et casestudie; Hvad er casestudiets fokus; Hvilke forskningsspørgsmål skal besvares; Hvordan kommer casestudiet fra data til resultater og fra resultater til konklusion?

Bogen er en hjælp til udformning af en forskningsprotokol og rummer en række praktiske anvisninger om casestudiets gennemførelse med hensyn til organisation, tidsplanlægning og økonomi.

Tredje del er en række eksempler på casestudier på forskellige ambitionsniveauer, mange af dem danske, samt en liste over centrale begreber, der anvendes i forbindelse med casestudier.

Perspektiver

Bogens styrke – dens detaljerede og systematiske fremgangsmåde – kan også være dens svaghed. Det kræver nemlig både tid, overblik, viden/vejledning og en systematik at gennemføre casestudiet, så det lever op til kravet om videnskabelighed. Samtidig er casestudiet dog væsentlig mere over-

kommeligt end det at lave større kvantitative undersøgelser eller en stor kvalitativ interviewundersøgelse.

Det er ikke alle praktikere, der har tid, viden og ressourcer til at leve op til alle de metodekrav, bogen opstiller, samtidig med at de har masser af værdifulde erfaringer og en både tavs og ikke-synliggjort viden om den virkelighed, de beskæftiger sig med.

For dem synes jeg, det er vigtigt ikke at give op på forhånd. Her kan man med stor fordel læse bogen igennem, tage de pointer, som forfatteren og man selv synes er de vigtigste, og designe et projekt, som svarer til ressourcerne og den aktuelle situation, og samtidig beskrive de præmisser, man laver sin undersøgelse på.

Her kunne det måske have været godt med en "research light"-udgave af casestudiet, en kort opsummering og vejledning i, hvordan man kunne lave en miniundersøgelse, som ikke var så omfattende som den, bogen beskriver.

Bogens største kvalitet er dens systematik og det, at den kommende casestudieforsker tages ved hånden fra start til slut. Sproget er let forståeligt, og der er mange praksiseksempler på den teori og forskningsmetode der bliver beskrevet undervejs. Alt i alt en vigtig og meget anvendelig bog for de psykologer, der ønsker at få mere indsigt i den virkelighed, de beskæftiger sig med.

Jónas Gústafsson